

בלמ"ס
-1-

מפקדת הפרקליט הצבאי הראשי		לשכת
המפקד		
03-5696601		טל':
03-5694526		פקס':
189670	-	ד(38)
התשס"ט	בטבת	כ"ג
2009	בינואר	19

לכבוד
גב' ג'טיקה מונטל
בצלם – מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים (ע"ר)
רח' התעשייה 8
ת"ד 53132
ירושלים, 91531
(באמצעות פקס': 03-6749111)

שלום רב,

הנדון: **מכתבכם מיום 31.12.08**
שלכם: ש.מ. 12965 מיום 31.12.08

- נתבקשתי על-ידי היועץ המשפטי לממשלה להשיב לפנייתכם שבסימוכין אליו, בה הועלו טענות לפיהן התקיפות שביצע צה"ל ברצועת עזה במסגרת מבצע "עופרת יצוקה", אינן עולות בקנה אחד עם עקרונות האבחנה והמידתיות של דיני הלחימה של המשפט הבין-לאומי.
- כידוע, מאז תאריך 27.12.08 ועד ימים אלה ממש, מצויים היו כוחות צה"ל בלחימה קשה ואינטנסיבית נגד ארגון חמא"ס השולט ברצועת עזה. זאת, בשל מתקפת הטרור המתמשכת שמוביל חמא"ס נגד מדינת ישראל ואזרחיה, אשר במרכזה ירי בלתי פוסק לעבר יישובים וערים בדרום הארץ. פעילות זו מהווה הפרה בוטה של הוראות המשפט הבין-לאומי, האוסרות במפורש על תקיפה מכוונת של אזרחים ויעדים אזרחיים. לא למוותר להוסיף, כי הירי האמור מבוצע מקרבה של האוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה, תוך העמדתה בסיכון ניכר ותוך ניצול ציני של מחויבותה של ישראל להימנע מפגיעה באזרחים. אף בכך מפר חמא"ס, ברגל גסה, את האיסור הקיים במשפט הבין-לאומי על שימוש באזרחים כ-"מגן אנושי".
- לעומת זאת, התקיפות שמבצע צה"ל ברצועת עזה – ביבשה, באוויר ובים – נעשות בהתאם להוראות דיני הלחימה. צה"ל פועל בליווי של ייעוץ משפטי המיועד להביא בפני מקבלי ההחלטות בצה"ל את ההיבטים המשפטיים הנוגעים לפעילותם, ולהעמיד לרשותם את הכלים המשפטיים להגשמת התכלית המבצעית העומדת בפניהם. העקרונות הכלליים לפיהם מייעצים אנשי הפרקליטות הצבאית לצה"ל, אף הוצגו ליועץ המשפטי לממשלה ואושרו על-ידו.
- בהתאם, מכוונות התקיפות שמבצע צה"ל אך ורק נגד גורמי הטרור המסכנים את ביטחונה של מדינת ישראל, תוך הקפדה על הבחנה – ככל האפשר – בינם לבין בלתי-

בלמ"ס

בלמים

-2-

מעורבים (הבחנה שהיא קשה ומורכבת נוכח היטמעותו המכוונת של חמא"ס בקרב האוכלוסייה האזרחית); אין הן מבוצעות במקרים בהם קיים צפי לפגיעה בלתי-מידתית באוכלוסייה או ברכוש אזרחיים.

5. בנוסף, צה"ל נוקט במאמצים רבים למזעור הפגיעה באוכלוסייה האזרחית, אנשים ואובייקטים כאחד. כך, במקרים רבים, באזורים בהם עמדו להתבצע תקיפות של יעדים לגיטימיים הזהיר צה"ל את האוכלוסייה טרם התקיפה, וביקש ממנה לפנות את השטח; ובמספר רב של תקיפות ניתנה אף אזהרה ממוקדת טרם התקיפה, שמטרתה לאפשר לאזרחים להתפנות מהיעד אותו עמד צה"ל לתקוף.

6. עם זאת, למרבה הצער, בלחימה המתבצעת בתנאים של חוסר ודאות ומחסור במידע, נגרמת לעיתים פגיעה בלתי צפויה באזרחים – כך היה מעולם וכך, כנראה, יהיה לעולם, למרבה הצער. ברי, כי קשיים אלה גדלים באופן משמעותי בהינתן המציאות המורכבת של הלחימה הנוכחית ברצועת עזה, בה צה"ל נלחם מול ארגון הפועל במכוון מתוך הסביבה האזרחית (לעיתים מתוך בתי מגורים ממש) ומנצל את האוכלוסייה האזרחית כמגן ומחסה. מתוך הכרה בכך, קובעים דיני הלחימה, כי החלטותיו של המפקד הצבאי נבחנות לאור **המידע שעמד לרשותו** בעת ההחלטה ולא לאור **תוצאותיהן**. מכאן, שגם באותם מקרים בהן תקיפות מסוימות הביאו לתוצאות טראגיות ובלתי צפויות, אין בכך כדי להפוך אותן לבלתי חוקיות לפי דיני הלחימה.

7. אנו מצרים כמובן על כל פגיעה באזרחים, אך שבים ומדגישים, כי האשם לכך מוטל באופן בלעדי לפתחו של ארגון החמא"ס, עקב השימוש שהוא עושה באוכלוסייה האזרחית לצרכיו הנפשעים. לעומתו, צה"ל עושה ככל יכולתו שלא לפגוע באזרחים שאינם מעורבים בלחימה. זוהי כאמור גישתנו הכללית והעקרונית בעניינים נשוא פנייתכם, ובהתאם לה מונחים הכוחות הפועלים. מטבע הדברים, אין בכך כדי להתייחס לאירוע ספציפי כזה או אחר. ככל שתגענה לידי צה"ל טענות בנוגע לאירועים פרטניים, הן תיבחנה כמקובל בהתאם למחות האירועים הנטענים ונסיבותיהם.

8. האמור במכתבי זה הוא על דעת היועץ המשפטי לממשלה.

ברכה,
אביחי הפרקליט
מנדלבלית, הצבאי
תא"ל הראשי

העתקים:
היועץ המשפטי לממשלה
דובר צה"ל
מזכירת הפיקוד העליון

בלמים